

Naziv studija	Hrvatski jezik i književnost (preddiplomski)			
Naziv kolegija	Teorija čitanja i razvoj čitateljskih kompetencija djece i mladih			
Status kolegija	Izborni na razini Odjela i Sveučilišta			
Godina	2.	Semestar	III.	
ECTS bodovi	3			
Nastavnik	Doc. dr. sc. Kornelija Kuvač-Levačić			
e-mail	klevac@unizd.hr			
vrijeme konzultacija	Srijedom od 14 do 16 sati.			
Suradnik / asistent	-			
e-mail	-			
vrijeme konzultacija	-			
Mjesto izvođenja nastave	Odjel za kroatistiku i slavistiku i Dječji Odjel Gradske knjižnice Zadar			
Oblici izvođenja nastave	Predavanja, seminari, suradnja u književnoj animaciji djece i mladih u Gradskoj knjižnici Zadar			
Nastavno opterećenje P+S+V	1+1			
Način provjere znanja i polaganja ispita	Usmeni ispit, izvješće o suradnji u knjižnici, vođenje radionice književne animacije (u sklopu seminara)			
Početak nastave	Završetak nastave			
Kolokviji	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
Ispitni rokovi	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
	veljača 2018.	veljača 2018.	rujan 2018.	rujan 2018.
Ishodi učenja	<p>Studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabrojati vrste čitanja i tipove čitatelja - prepoznavati čitateljske tipove u praksi - preporučiti knjigu djetetu ili adolescentu u skladu s trenutkom njegovog individualnog estetsko-literarnog razvoja - voditi radionicu književne animacije djece i mladih 			
Preduvjeti za upis				
Sadržaj kolegija	<p>S obzirom na izrazitu aktualnost potrebe za poticanjem razvoja čitateljskih kompetencija djece i mladih (koja je sastavni dio kurikularne reforme obrazovanja u RH), kolegij osvještava problematiku čitanja u 21. stoljeću te osposobljava prvostupnike hrvatskoga jezika i književnosti (ali i drugih filoloških smjerova) za različite oblike literarne animacije djece i mladih.</p> <p>Teoretski dio kolegija uvodi studente u istraživanja čitanja kao specifične ljudske aktivnosti te u stupnjeve razvoja čitateljskih kompetencija što su se još tijekom 20. st. počeli spoznavati kao procesi neodvojivi od razvoja cjelokupne ličnosti pojedinca. Nove spoznaje o psihološkim i društvenim činiteljima koji oblikuju čitatelja i njegova očekivanja izvršile su utjecaj i na dio književne teorije koji se bavi čitateljevim razumijevanjem književnog teksta. Fenomenološka kritika (Ingaarden), a osobito teorija recepcije (H. R. Jauss i W. Iser) posredno je utjecala i na pristup djetetu čitatelju. Vodeći se njezinim spoznajama, studenti dobivaju uvid u dijete – čitatelja (teoretski i praktično, suradnjom u književnoj animaciji djece i mladih na Dječjem odjelu Gradske knjižnice Zadar), njegove objektivne mogućnosti doživljaja književnog teksta s obzirom na životno i čitateljsko iskustvo koje ima u pojedinim fazama svojeg literarno-estetskog razvoja, a u</p>			

	<p>skladu s kojima bira sadržaje za čitanje, bilo književne ili neknjiževne. Studenti dobivaju znanja o interdisciplinarnosti pristupa razvoju čitateljske vještine (sa stajališta pedagogije, psihologije, teorije književnosti, lingvistike, kulture, itd.) budući da ona uvelike ovisi o individualnom stupnju postignutih kognitivnih, socijalnih i emocionalnih vještina.</p> <p>Teme: Čitanje kao sposobnost dešifriranja dogovorenog sustava znakova i shvaćanja poruke koju oni nose. Čitanje kao djelatnost (odabiranje i susvaranje teksta, a ne samo pasivno primanje.) Interpretacija teksta kao susvaranje. Interakcija teksta i čitatelja, sjedinjenje znanja, iskustva, činjenica i spoznaja. Autor i čitatelj - pripadnici iste interpretativne zajednice. Čitatelj kao predmet istraživanja književne teorije u 20. stoljeću. Dijete-čitatelj. Prikaz najvažnijih istraživanja razvoja čitanja, vrsta čitanja i tipologije čitatelja. Vrste čitanja prema Hansu E. Giehrlu: informacijsko, evazivno, kognitivno i literarno. Literarno i neliterarno čitanje. Pragmatično i literarno-estetsko čitanje i njihovi stupnjevi. Funkcionalno-pragmatični čitatelj. Emocionalno-fantastički čitatelj. Racionalno-intelektualni čitatelj. Literarni čitatelj. Pet Giehrlovih faza literarno-estetskog razvoja. Razvoj čitanja prema Charlotte Bühler, Susanne Engelmann, Elisabeth Schliebe-Lippert . Mijenjanje interesa za pojedine književne vrste prema dobi. Dijete – čitatelj i stvaratelj literarnog teksta. Neknjiževni tekstovi i čitateljske kompetencije.</p>
<p>Obvezna literatura</p>	<p>Grosman, Meta, <i>U obranu čitanja: čitatelji i književnost u 21. stoljeću</i>, Zagreb, 2010.</p> <p>Antoine Compagnon, <i>Demon teorije</i>, AGM, Zagreb, 2007. Poglavlje: Čitatelj, str. 161.-192.</p> <p>Kordigel, Metka, Razvoj čitanja, vrste čitanja i tipologija čitalaca, I. dio, <i>Umjetnost i dijete</i>, 2–3/1991, Zagreb, str. 101–123.</p> <p>Kordigel, Metka, Razvoj čitanja, vrste čitanja i tipologija čitalaca, II. dio, <i>Umjetnost i dijete</i>, 4/1991, Zagreb, str. 175–193.</p>
<p>Dopunska literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Škopljanac, Lovro. <i>Književnost kao prisjećanje: Što pamte čitatelji</i>. Naklada Ljevak, Zagreb, 2014. • Visinko, Karol. <i>Čitanje, poučavanje i učenje</i>. Školska knjiga, Zagreb, 2014. • Pšihistal, Ružica, O književnosti kroz dimenziju čitanja/hranjenja, u: <i>Čitanje za školu i život. IV. Simpozij učitelja i nastavnika hrvatskog jezika. Zbornik radova</i>. (Ur. Mićanović, Miroslav) Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2013., na: http://www.azoo.hr/images/izdanja/citanje/06.html • Eco, Umberto, Model čitatelja, u: <i>Republika : mjesečnik za književnost, umjetnost i javni život</i>, God.44 (1988), 9/10., str. 92-105 • Bruno Bettelheim, <i>Smisao i značenje bajki</i>, Roditeljska biblioteka, Rijeka, 2000.

- Peti-Stantić, Anita – Stantić, Mirta, Užitak čitanja, intelektualna razbibriga i/ili intelektualna potreba, u: *Čitanje – obaveza ili užitak* (prir. R. Javor) Knjižnice grada Zagreba, Zagreb, 2009.
- Culler, Jonathan, *Književna teorija. Vrlo kratak uvod*, Zagreb, 2001.
- Manguel, Alberto, *Povijest čitanja*, Zagreb, 2001.
- Kolić-Vehovec, Svjetlana, Kognitivni i metakognitivni aspekti čitanja, u: *Čitanje za školu i život. IV. Simpozij učitelja i nastavnika hrvatskog jezika. Zbornik radova*. (Ur. Mićanović, Miroslav) Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2013., na: <http://www.azoo.hr/images/izdanja/citanje/04.html>
- Beker, Miroslav, *Suvremene književne teorije*, Matica hrvatska, 1999. Poglavlja:
 - Estetika recepcije – Hans Robert Jauss, Povijest književnosti kao izazov znanosti o književnosti, str. 281-301. - Wolfgang Iser, Čitateljeva uloga u Fieldingovu Josephu Andrews, str. 302.-317.
 - Iser, Wolfgang, Proces čitanja. Jedan fenomenološki pristup, u: Lešić, Zdenko ur. *Nova čitanja: poststrukturalistička čitanka*, Sarajevo, 2003.
 - Stanley F. Fish, Objašnjavajući Variorum, 318.-329.
- Stričević, Ivanka, Čitanje u kontekstu školskih i narodnih knjižnica: uloga knjižnica u poticanju funkcionalnog čitanja i čitanja iz užitka, *Čitanje – obaveza ili užitak*, Zagreb, 2009, str. 41–49.
- Hranjec, Stjepan. *Pregled hrvatske dječje književnosti*. Zagreb, 2006.
- *Kako razvijati kulturu čitanja: zbornik radova sa savjetovanja Kako razvijati kulturu čitanja održanog u Zagrebu 28. travnja 1998. / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 1999.*
- Tkalec, Gordana, [Primjenjivost teorije recepcije na medij interneta](#), *Fluminensia*, 2/2010, Rijeka, str. 69–81.
- Jadranka Nemeth-Jajić, Metodčki aspekti čitanja neknjiževnih tekstova u nastavi hrvatskoga jezika, <http://www.azoo.hr/images/izdanja/citanje/11.html>
- Kuvač-Levačić, Kornelija, Razvoj i vrste čitanja, tipologija čitatelja s obzirom na čitanje „neknjiževnih“ tekstova, u: *Čitanje za školu i život. IV. Simpozij učitelja i nastavnika hrvatskog jezika. Zbornik radova*. (Ur. Mićanović, Miroslav) Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2013. <http://www.azoo.hr/images/izdanja/citanje/03.html>
- Kuvač-Levačić, Kornelija, Prilog istraživanju literarnog stvaralaštva učenika osnovnih škola Zadra i Zadarske

	<p>županije. U: <i>Dijete i estetski izričaji. Zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenoga skupa Dijete i estetski izričaji održanoga u Zadru 13. i 14. svibnja 2011.</i> / Bacalja, Robert, Ivon, Katarina (ur.). Zadar : Sveučilište u Zadru, 2014. 161-184</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuvač-Levačić, Kornelija, Modeli poticanja kreativnosti učenika u aktualnim osnovnoškolskim udžbenicima hrvatskog jezika i književnosti, u: <i>MEDNARODNA konferenca EDUvision (2013 ; Ljubljana) Sodobni pristopi poučavanja prihajajućih generacij / Orel, Mojca (ur.). - Ljubljana : El. knjiga. - Polhov Gradec , 2013. 296-305 (ISBN: 978-961-93189-8-0).</i> http://http://eduvision.si/Content/Docs/Zbornik%20prispevkov%20EDUvision%202013_splet.pdf • Andrijana Kos-Lajtman, Recepcija autobiografske hrvatske dječje književnosti kod čitatelja starije osnovnoškolske dobi, na: https://bib.irb.hr/datoteka/525090.kos_lajtman_autobiografski_diskurs_djecje_knjizevnosti.pdf • Ljiljana Marks, O bajci nekoć i danas, u: <i>Izazov tradicijske kulture: Svečani zbornik za Zoricu Vitez, Zagreb, 2009.</i> • Jurdana, Vjekoslava, Lektira u 6. i 8. razredu osnovne škole (Istraživanje čitalačkih stavova i interesa učenika), u: <i>Metodika, Vol. 6, br. 2., Učiteljski fakultet, Zagreb, 2005.</i> • Stokmans, Mia, J. W. 1999. „Reading attitude and its effect on leisure time reading“. <i>Poetics, 26,</i> http://uhl2332k28abuzarman.wikispaces.com/file/view/Reading+attitude+and+its+effect+on+leisure+time+reading.pdf • Durand, Gilbert, <i>Antropološke strukture imaginarnog, Zagreb, 1991.</i> • Tomašević, Nives, Istraživanje stajališta o čitanju i njihov utjecaj na nakladništvo, <i>Libellarium 1–2, 2008, str. 221–242.</i> • Laszlo, Marija, Informacijsko čitanje u nastavi jezika i književnosti, u: <i>Čitanje za školu i život. IV. Simpozij učitelja i nastavnika hrvatskog jezika. Zbornik radova.</i> (Ur. Mićanović, Miroslav) Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2013., na: http://www.azoo.hr/images/izdanja/citanje/07.html • Stevanović, Marko. <i>Kreatologija. Znanost o stvaralaštvu. Vrtić-škola-fakultet. Rijeka, 2000.</i> • Zimmermann, Susan, Chryse Hutchins. 7 ključeva čitanja s razumijevanjem : kako pomoći djeci da čitaju i razumiju pročitano. Ostvarenje, Buševac, 2009.
Internetski izvori	<p>https://www.teachingenglish.org.uk/article/theories-reading</p> <p>http://www.azoo.hr/images/izdanja/citanje/index.html</p>

	http://bcs.bedfordstmartins.com/Virtualit/poetry/critical_definition/crit_reader.html
Način praćenja kvalitete	Studentska i kolegijalna evaluacija
Uvjeti za dobivanje potpisa	Nazočnost na predavanjima i seminarima 70%, izvršeni zadatci (radionica književne animacije na seminaru, napisano izvješće o suradnji u knjižnici)
Način bodovanja kolokvija/seminara/vježbi /ispita	<p>Predavanja 0,75 bodova Seminar – radionica književne animacije 1 bod Suradnja u knjižnici – 0,5 boda Izvješća o suradnji u knjižnici – 0,25 Usmeni ispit – 0,5 boda</p> <p>Napomena: volontiranje studenata u programima animacije čitatelja Gradske knjižnice dodatno se boduje i može zamijeniti usmeni ispit. U tome je slučaju student obavezan napisati izvješće o aktivnostima volontiranja koje potpisuje voditelj aktivnosti u Gradskoj knjižnici.</p>
Način formiranja konačne ocjene (udjel pojedinog elementa u cjelokupnoj ocjeni)	Konačna ocjena proizlazi iz zbroja ocjena svih triju navedenih elemenata pri čemu ni jedan element ne smije biti ocijenjen negativnom ocjenom.
Napomena	Prvih sedam tjedana nastave održavat će se predavanja (2 sata), a drugih 8 tjedana seminari (2 sata) na kojima će polaznici kolegija uvježbavati izvođenje različitih oblika književne animacije. Tijekom trajanja kolegija, studenti će sudjelovati u književnoj animaciji korisnika (djece i mladih) Gradske knjižnice Zadar, prema dogovoru s djelatnicima.

Nastavne teme-predavanja			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.		Suvremene definicije čitanja. Čitanje kao predmet istraživanja humanističkih disciplina (psihologije, pedagogije, kognitivne lingvistike).	<p>Compagnon, <i>Demon teorije</i>, AGM, Zagreb, 2007. Poglavlje: Čitatelj, str. 161.-192.</p> <p>Grosman, <i>Meta, Čitanje kao proces, U obranu čitanja: čitatelji i književnost u 21. stoljeću</i>, Zagreb, 2010., str. 19.-44.</p>
2.		Čitanje i čitatelji u svjetlu književnih teorija 20. st. Nova kritika (close reading). Fenomenološka hermeneutika (Sartre). Estetika recepcije (W. Iser, H. R. Jauss).	Iser, Wolfgang, <i>Proces čitanja. Jedan fenomenološki pristup</i> , u: <i>Nova čitanja: poststrukturalistička čitanka</i> , 2003.
3.		Interpretativna zajednica (S. Fish) Čitanje u međukulturnom položaju. <i>Reader-Response</i>	Stanley F. Fish, <i>Objašnjavajući Variorum</i> , u: Beker, 1999., str. 318.-

		Theory (teorija o učinku čitanja – S. Fish, U. Eco)	329. Eco, Umberto, Model čitatelja, u: <i>Republika : mjesečnik za književnost, umjetnost i javni život</i> , God.44 (1988), 9/10., str. 92-105
4.		Čitanje i razumijevanje. Barthesov hermeneutički kod. Čitateljska predodžba o tekstu. Realizacija ili konkretizacija umjetničkog djela (Ingaarden i Iser). Aktualizacija teksta.	Roland Barthes, Smrt Autora, u: Beker 1999.
5.		Čitateljske mogućnosti konkretiziranja književnog teksta kao umjetničke cjeline. Fenomenološka estetika (R. Ingaarden). Pojam implicitnog čitatelja – prema implicitnom autoru (Wayne Booth)	Compagnon, <i>Demon teorije</i> , AGM, Zagreb, 2007. Poglavlje: Čitatelj, str. 161.-192.
6.		Izvaknjiževno i unutarknjiževno iskustvo – prvi uvjet čitanja. Čitateljeva očekivanja s obzirom na žanr (međutekstualno iskustvo).	Grosman, Meta, Čitanje kao proces, <i>U obranu čitanja: čitatelji i književnost u 21. stoljeću</i> , Zagreb, 2010., str. 19.-44.
7.		Vrste čitanja i tipologija čitatelja – različiti pristupi djetetu - čitatelju. Razvoj čitanja prema Charlotte Bühler i Susanne Engelmann. Struwwelpetrovo razdoblje, bajkovito razdoblje, Robinzonovo razdoblje, herojsko razdoblje, razdoblje lirike i romana.	Kordigel, Metka, Razvoj čitanja, vrste čitanja i tipologija čitalaca, I. dio, <i>Umjetnost i dijete</i> , 2–3/1991, Zagreb, str. 101–123. Kordigel, Metka, Razvoj čitanja, vrste čitanja i tipologija čitalaca, II. dio, <i>Umjetnost i dijete</i> , 4/1991, Zagreb, str. 175–193.
8.		Elisabeth Schliebe-Lippert . Presvjesni estetski pradoživljaji. Razdoblje izvanestetskog shvaćanja. Razdoblje literarnoestetskog reagiranja i izbora.	Kordigel, Metka, Razvoj čitanja, vrste čitanja i tipologija čitalaca, I. dio, <i>Umjetnost i dijete</i> , 2–3/1991, Zagreb, str. 101–123. Kordigel, Metka, Razvoj čitanja, vrste čitanja i tipologija čitalaca, II. dio, <i>Umjetnost i dijete</i> , 4/1991, Zagreb, str. 175–193.
9.		Pet Giehrlovih faza literarno-estetskog razvoja. Vrste čitanja (Hans E. Giehr): informacijsko, evazivno, kognitivno i literarno. Literarno i neliterarno čitanje. Pragmatično i literarno-estetsko čitanje i njihovi stupnjevi.	Kordigel, Metka, Razvoj čitanja, vrste čitanja i tipologija čitalaca, I. dio, <i>Umjetnost i dijete</i> , 2–3/1991, Zagreb, str. 101–123. Kordigel, Metka, Razvoj čitanja, vrste čitanja i tipologija čitalaca, II. dio,

			<i>Umjetnost i dijete</i> , 4/1991, Zagreb, str. 175–193.
10.		Tipovi djece čitatelja prema Hansu E. Giehrlu (Mladi čitatelj, 1968.). Funkcionalno-pragmatički čitatelj. Emocionalno-fantastički čitatelj. Racionalno-intelektualni čitatelj. Literarni čitatelj. Čitanje po etapama razvoja.	Kordigel, Metka, Razvoj čitanja, vrste čitanja i tipologija čitalaca, I. dio, <i>Umjetnost i dijete</i> , 2–3/1991, Zagreb, str. 101–123. Kordigel, Metka, Razvoj čitanja, vrste čitanja i tipologija čitalaca, II. dio, <i>Umjetnost i dijete</i> , 4/1991, Zagreb, str. 175–193.
11.		Jednostavni prozni oblici kao poticaj razvoja dječjih čitateljskih kompetencija. Važnost pričanja i čitanja bajki.	Bruno Bettelheim, <i>Smisao i značenje bajki</i> , Roditeljska biblioteka, Rijeka, 2000.
12.		Čitanje i obrazovanje. Mijenjanje interesa za pojedine književne vrste prema dobi.	Hranjec, Stjepan. <i>Pregled hrvatske dječje književnosti</i> . Zagreb, 2006.
13.		Neknjiževni tekstovi u razvoju čitateljskih kompetencija. Metodički postupci u čitanju neknjiževnih tekstova.	Jadranka Nemeth-Jajić, Metodički aspekti čitanja neknjiževnih tekstova u nastavi hrvatskoga jezika, http://www.azoo.hr/images/izdanja/citanje/11.html
14.		Dijete – čitatelj i stvaratelj literarnog teksta. Čitanje i kreativnost.	Kuvač-Levačić, Kornelija, Prilog istraživanju literarnog stvaralaštva učenika osnovnih škola Zadra i Zadarske županije. U: <i>Dijete i estetski izričaji</i> , 2014.
15.		Analiza studentskih izvješća o sudjelovanju u književnoj animaciji djece i mladih, rezimiranje sadržaja kolegija, evaluacija	Primjer istraživanja čitanja i čitateljskih kompetencija D. Stančić, <i>Kultura čitanja učenika viših razreda osnovne škole</i> http://www.knjiznicari.hr/U_DK02/index.php/Kultura_%C4%8Ditanja_u%C4%8Denika_vi%C5%A1ih_razreda_osnovne_%C5%A1kole_-_Dra%C5%BEenka_Stan_%C4%8Di%C4%87

Seminari – NAPOMENA

Studenti će izabrati tekst na temelju kojega će samostalno kreirati i realizirati radionicu čitateljske animacije s ostalim kolegama. Ovisno o broju studenata, tjedne radionice će održavati jedan ili dvoje studenata.

Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.		Radionica čitateljske animacije	Osim obvezne i izborne literature kolegija, voditelj

			kolegija literaturu će predložiti i s obzirom na izbor teksta pojedinog studenta.
2.		-II-	
3.		-II-	
4.		-II-	
5.		-II-	
6.		-II-	
7.		-II-	
8.		-II-	
9.		-II-	
10.		-II-	
11.		-II-	
12.		-II-	
13.		-II-	
14.		-II-	
15.		-II-	

Nastavnik: